

Civilsamfundet står sammen om Kriminalforsorgen

Forslag til Kriminalforsorgens næste flerårsaftale

Disse organisationer har deltaget i workshops
Den enkelte organisation støtter ikke nødvendigvis alle forslag

Længe har de få – rocker/bandemedlemmer og udviste - taget opmærksomheden i Kriminalforsorgen. Det store flertal af indsatte lider under konsekvenserne af manglende opmærksomhed samt personalemangel og overbelæg. Civilsamfundet kan træde til og støtte op om Kriminalforsorgen, dels mens Kriminalforsorgen kommer til fode, dels i arbejdet med at forebygge kriminalitet i fremtiden. For at vise det har 18 civilsamfundsorganisationer (herefter CSO) udarbejdet forslag til næste flerårsaftale for Kriminalforsorgen i fire workshops i maj 2021. Forslagene blev præsenteret for retsordførere på Christiansborg den 28. maj 2021.

Forslag:

- Civilsamfundet får sit eget lokale og sin egen ambassadør** i alle fængsler. Forslaget indebærer, at der i hvert fængsel er et fysisk lokale til brug for CSO, hvor indsatte ved, at de kan møde organisationernes frivillige og få støtte. Ansvaret forankres på ledelsesniveau og indgår i kontrakterne. I handleplanen vurderes det, om indsatte kan få gavn af støtte fra en CSO og hvordan. Der udarbejdes 'pixi-bøger' med tilbud fra lokale CSOer.
- Kriminalforsorgen skal afspejle det danske samfund** – værdimæssigt og it-mæssigt. Regimer, disciplinærsystem og fritidstilbud skal udtrykke de værdier, der i øvrigt dominerer det danske samfund. Kriminalforsorgen skal ikke imitere parallelsamfunds eller rocker/bande-organisationers tankegang ved at opdrage gennem straf. Tidssvarende IT gør det muligt for indsatte at gennemføre uddannelse og arbejde, samt at være i kontakt med kommune, eget netværk og nyt netværk, som civilsamfundsorganisationer bistår med.
- Bedre chancer efter fængsling:** Fjerne forhindringerne for et kriminalitetsfrit liv:
  - Programvirksomhed, der svarer til behovet hos indsatte,
  - Bedre placering af indsatte på afdelinger, der ikke trækker dem tilbage i kriminalitet og som giver incitamenter til at følge regler og undgå kriminalitet,
  - Øget brug af pensioner, udstationering, virksomhedsforløb indenfor, frigang til arbejde /uddannelse,
  - Nye halvvejs huse for løsladte, drevet af CSO,

- En model for sagsomkostninger, der motiverer til at forlade kriminalitet.
- Vi bruger straf og fængsling bedre** gennem
    - Øget brug af fodlænke (varetægt, front-door, back-door).
    - Kontakt til korttidsafsonere før afsoning, så de kan gå i gang med programmer og måske kvalificere sig til fodlænke. Der laves særlige afdelinger for folk med ganske korte domme.
    - Fokuseret, individuel indsats for voldsdømte, der ikke er klar til programmer.
    - Sikring af et bedre indhold under varetægt.
  - Vi skaber bedre sikkerhed for alle** gennem
    - En ny model for regimer på tværs af alle fængsler, hvor man bliver placeret i det regime og de regler, der passer bedst til individet. Hele strukturen for afdelinger og regimer gentænkes, idet Kriminalforsorgen nedsætter et udvalg med civilsamfund og forskere, der også sikrer retssikkerheden for indsatte.
    - Et disciplinærsystem med meget begrænsede, men til gengæld langt mere motiverende reaktioner, fx 3 dages fratagelse adgang til kondirum eller tv (men med adgang til radio) på almindelige afdelinger
    - Begrænsning af alle former for isolation; i det omfang, isolation eller begrænsning af fællesskab stadig finder sted, tilbydes indsatte stressmestring, tankeadspreddelse gennem lydbøger og aktiviteter ved hjælp af CSOer.
    - At gå tilbage til det gode relationsarbejde som grundlag for højere sikkerhed og ved at fjerne ulogiske rutineprocedurer, der ikke har reel sammenhæng til sikkerhed.
  - Vi skaber bedre kontakt til og forståelse af omverdenen** ved at
    - Sørge for at danske værdier spredes gennem CSO-inddragelse i fængslets hverdag med et fokus på folkeoplysning og dannelse. Lokale fritidsorganisationer og aftenskoler tilbyder aktiviteter, der engagerer lokalsamfundet og skaber nye netværk og omgangsformer for indsatte.
    - Stille minimumskrav til kommunerne, herunder kommunal startpakke og kontanthjælp fra løsladelsesdato. "God løsladelse" evalueres og bliver ensrettet, redigeret, strammet op eller helt nedlagt.

Sådan er forslagene kommet til verden

Den rets- og kriminalpolitiske tænketank Forsete har sammen med Dignity, Fængselsforbundet i Danmark og Café Exit taget initiativ til at samle organisationer i civilsamfundet om at give forslag til den kommende flerårsaftale for Kriminalforsorgen.

Vi er bekymrede for udviklingen i Kriminalforsorgen og især i arresthusene og fængslerne. Vi ser en udvikling præget af

- øget brug af fængsel og mindre brug af alternativer til fængsel
- et stærkt fokus på fysisk og teknisk sikkerhed og restriktioner og mindre fokus på dynamisk sikkerhed og positive relationer mellem indsatte og ansatte
- en faldende brug af udgang, frigang, behandling i fængslerne og prøveløsladelse

Dette har medvirket til overfyldte fængsler og til et råt og konfronterende miljø i fængslerne. Hvilket igen har ført til personaleflugt og vanskeligheder ved at rekruttere personale. For lidt personale i overfyldte fængsler er uheldigt for fængselsmiljøet – en ond cirkel, der bør gøres noget ved.

I alt 18 civilsamfundsorganisationer har i maj 2021 deltaget i workshops under temaerne

- Bedre chancer efter fængsling – med undergrupper om A1 Varetægt, A2 Rammer efter fængslet, A3 Tiden indenfor, A4 Civilsamfundets rolle mht at tage imod
- Bedre brug af straf og fængsling – med undergrupper om B1 Korte ubetingede fængselsstraffe, B3-4 Progression
- Bedre sikkerhed for alle – med undergrupper om C1 Disciplinær, C2 Konstruktivt og sikkert miljø, C3-4 Isolation
- Bedre forståelse af og kontakt til verden udenfor for indsatte: undergrupper om D1 Bedre kontakt, D2 Arbejde, uddannelse, kommune, D3 Aktiviteter ind i lukket fængsel, D4 Vold.

De deltagende organisationer er:

- De største fagforeninger i Kriminalforsorgen: Akademikerklubberne, Fængselsforbundet, HK Stat, Kriminalforsorgsforeningen og Dansk Socialrådgiverforening
- BreatheSMART, Bo-Vita, Café Exit, Den Sociale Retshjælp, Dialog mod Vold, Dignity, Forsete, High:Five, Institut for Menneskerettigheder, Kirkens Korshær, SAVN, Røde Kors, Ungdommens Røde Kors

Alle organisationer støtter ikke nødvendigvis op om alle forslag.

Forslagene er en blanding af

- 1) bud på hvordan civilsamfundet kan træde til og støtte op om Kriminalforsorgen,
- 2) forslag til hvordan ting kan gøres anderledes i Kriminalforsorgen eller i samarbejdet med kommunerne og
- 3) kriminalpolitiske forslag

Nogle forslag drejer sig om Kriminalforsorgens nuværende situation, andre kræver, at særligt bemandings- og belægsproblemerne er håndteret.